

JAN GRZESIK, STANISŁAW JÓZKIEWICZ, MARIAN PUCHALIK,
JÓZEF STANOSEK

BADANIA NAD WPŁYWEM POLA AKUSTYCZNEGO I ULTRAAKUSTYCZNEGO NA PROCESY BIOCHEMICZNE

III. WPŁYW NA AKTYWNOŚĆ TRANSAMINAZY GLUTAMINOWO-SZCZAWIO- OCTOWEJ I ALDOLAZY W SUROWICY KRWI ŚWINEK MORSKICH

Z Instytutu Medycyny Pracy w Przemysle Węglowym i Hutniczym
w Zabrzcu-Rokitnicy

Dyrektor: prof. dr *B. Nowakowski*

Z Zakładu Chemii Fizjologicznej Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrzcu-Rokitnicy

Kierownik: doc. dr *S. Józkiewicz*

Z Zakładu Fizyki Lekarskiej Śląskiej Akademii Medycznej

Kierownik: prof. dr *M. Puchalik*

W poprzednich badaniach [8] stwierdziliśmy, że dłuższe działanie pola akustycznego i ultraakustycznego generatora strumieniowego wywołuje we krwi świnek morskich spadek poziomu glikozy i zwiększenie kwasu pirogronowego. Zaistniała hipoglikemia, utrzymująca się jeszcze przez czas dłuższy po ustaniu urazów, uznaliśmy za jedną z przyczyn tzw. „choroby ultradźwiękowej”.

Z kolei stwierdziliśmy [10], że w takich warunkach bionegatywnych wpływów akustycznych i ultraakustycznych na gospodarkę węglowodanową, dochodzi w ustroju badanych zwierząt do zwiększenia przemian tłuszczonych (zwyczajnie poziomu lipidów całkowitych w surowicy krwi) dla wyrównania niedoborów energetycznych. Ponadto zaobserwowaliśmy zmiany w metabolizmie białek: wzrost ogólnego poziomu białek, spadek poziomu frakcji albuminowych, przy wzroście wszystkich, a przede wszystkim γ , frakcji globulinowych. Przesunięcia w obrębie tych frakcji nasuwały nam przypuszczenie, iż są one — być może — wyrazem czasowego uszkodzenia wątroby, co tłumaczyłoby równocześnie obserwowaną hipoglikemię. Pewne wskazówki co do słuszności takiego założenia mogły nam dać pomiary aktywności enzymów: transaminazy glutaminowo-szczawiooctowej (GOT) oraz aldolazy (ALD) w surowicy krwi świnek morskich, nadzwyczaj w identycznych warunkach jak poprzednio [8, 10]. Jest to tematem niniejszego doniesienia.

20 świnek morskich płci męskiej (grupa B), wagi około 600 g, hodowanych w identycznych warunkach, poddawaliśmy działaniu pola akustycznego i ultraakustycznego generatora strumieniowego typu Hartmanna (w modyfikacji *Matuły* [12] w ciągu 24 dni, po 30 minut dziennie. Analizę stosowanego pola (częstotliwość: 100 Hz do 50 000 Hz; natężenie: 160/±5/db), wytwarzanego przez generator tego typu, oraz technikę nadźwiękawiania podaliśmy poprzednio [8].

W tej grupie kontrolowaliśmy aktywność enzymów w surowicy krwi (pobieranej w ciągu 30 minut po nadźwiękowieniu) po jednorazowej dawce pola, po 24 nadźwiękawianiach, oraz po upływie 8 i 24 dni od ustania nadźwiękawiania. Przed rozpoczęciem nadźwiękawiania i w tych samych okresach czasu pomiarów grupy B, badaliśmy poziom enzymów w surowicy krwi zwierząt kontrolnych grupy A (10 zwierząt).

WYNIKI

Zmiany w aktywności transaminazy glutaminowo-szczawiooctowej (SGOT) i aldolazy (SALD) ilustruje tab. 1.

Tabela 1. Aktywność SGOT i SALD w krwi zwierząt normalnych i nadźwiękawianych.
Table 1. The SGOT and SALD activities in normal animals and those exposed to ultrasounds.

Norma (w jednostkach) Grupa A	Zwierzęta nadźwiękawiane Grupa B			
	Ilość nadźwiękawiania 1 raz	24 razy	Badane po 8 dniach	24 dniach od ustania nadźwiękawiania
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)
	a) Aktywność SGOT (oznaczana wg metody (14))			
54,6	59,0	102,03	81,0	58,0
Fm ± 3,31	4,18	4,42	5,16	3,63
	b) Aktywność SALD (oznaczana wg metody (2))			
95	88	200	199	149,6
Fm ± 5,4	5,2	10,58	20,57	28,14

Control group (a); determinations in serum of the exposed group after a single exposure (b); after 24 exposures (c); 8 days after the last exposure (d); 24; days after the last exposure (e).

ОМÓWIENIE WYNIKÓW

W poprzednich badaniach [8] zaobserwowaliśmy zwyżkę poziomu glikozy w krwi po pierwszej dawce pola akustycznego i ultraakustycznego; w tym samym czasie dochodzi do niewielkiego spadku aktywności aldolazy (tab. 1). Dłuższe nadźwiękawianie wywołuje trwałą hipoglikemię [8], a równocześnie znaczny wzrost aktywności aldolazy, powracający powoli do normy.

Nieznaczna zmiana aktywności transaminazy glutaminowo-szczawiooctowej po pierwszym nadźwiękowieniu, cechuje się dużym wzrostem po dłużej trwających dawkach pola akustycznego i ultraakustycznego.

Mając na względzie znaczenie odczynu aldolazowego (SALD) i próby transaminazowej (SGOT) w schorzeniach wątroby [3, 16], wyniki te potwierdzałyby w pewnym stopniu nasze przypuszczenie o czasowym uszkodzeniu wątroby pod wpływem silnych urazów akustycznych i ultraakustycznych. Nasuwają się jednak pewne zastrzeżenia.

W chorobach wątroby zwyżka aktywności SGOT jest mniej gwałtowna, a powrót do normy znacznie wolniejszy [4, 6, 11, 13, 15, 17] niż to ma miejsce w naszych obserwacjach (tab. 1). Wróblewski i wsp. uważają [18], że w przypadkach uszkodzenia wątroby może zaistnieć też zaburzenie procesu transaminacji spowodowane zmianami w obrębie samych transaminaz. Istnieją obserwacje [5], że do przejściowego wydzielania transaminaz może dojść także w stanach wstrząsowych i zaburzeniach równowagi hormonalnej. Podobnie — wzmożenie aktywności aldolazy może być przejawem nieswoistej reakcji ustroju na bodziec szkodliwy [9].

Brak nam zatem jeszcze dostatecznych argumentów za przyjęciem hipotezy o czasowej dysfunkcji wątroby pod wpływem silnych urazów pola akustycznego i ultraakustycznego. Nie możemy na razie odrzucić i innej alternatywy, że obserwowany wzrost aktywności SGOT jest wyrazem zwiększonych procesów transaminacji. Nie jest bowiem wykluczone, iż przy zachwianiu przemian węglowodanowych [8] i zwiększonych przemianach lipidowych [10], przebiegają równocześnie na szerszą skalę w ustroju zwierząt silnie nadźwiękawianych także procesy glikoneogenezy [7].

Я. Гжесик, С. Юзьевич, М. Пухалик, Ю. Станосек

ИССЛЕДОВАНИЯ ВЛИЯНИЯ АКУСТИЧЕСКОГО И УЛЬТРААКУСТИЧЕСКОГО ПОЛЯ
НА БИОХИМИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ

III. Влияние на активность трансаминазы глютаминно-щавелокислой и альдолазы
в сыворотке крови морских свинок

Содержание

В сыворотке крови морских свинок подверженных продолжительному действию сильных доз акустического и ультраакустического поля аэродинамического ге-

нератора авторами наблюдепо повышение активности глутаминно-щавелолуксу-
снот трансаминазы и альдолазы. Обнаруженные явления невозможно считать как
достаточной довод на принятие гипотеза о временной дисфункции печени опы-
тных животных.

J. Grzesik, S. Józkiwicz, M. Puchalik, J. Stanosek

STUDIES ON THE EFFECT OF THE ACOUSTIC AND ULTRASONIC FIELDS ON BIOCHEMICAL PROCESSES

III. The effect on the activity of serum glutamic-oxalacetic transaminase and aldolase activities in guinea pigs

Summary

In guinea pigs exposed to the continued action of strong acoustic and ultrasonic fields, serum glutamic-oxalacetic transaminase and aldolase activities were noted to increase. The results obtained, though, may not be taken as adequate evidence of temporary dysfunction of the liver in the experimental animals.

PIŚMIENNICTWO

1. *Abderhalden R.*: Klinische Enzymologie, G. Thieme, Stuttgart 1958.
2. *Bruns F.*: Biochem. Z. 1954, 325, 156.
3. *Bruns F., Puls W.*: Klin. Wschr. 1954, 32, 656.
4. *Chinsky M. R., Shmagranoff G. L., Sherry S.*: Amer. J. Med. Sc. 1957, 233, 400.
5. *De Nicola P., Candura A.*: Medicina (Parma) 1957, 7, 157.
6. *Franken F. H.*: Klin. Wschr. 1957, 35, 1203.
7. *Gavosto F., Pileri A., Brusco A.*: Biochem. et Biophys. Acta 1957, 24, 250.
8. *Grzesik J., Józkiwicz S., Puchalik M., Stanosek J.*: Acta Physiol. Pol. 1960, 11, 2, 223.
9. *Hauss W. H., Leppelmann H. J.*: Klin. Wschr. 1957, 35, 65 i 71.
10. *Józkiwicz S., Stanosek J., Puchalik M., Grzesik J.*: Acta Physiol. Pol. 1960, 11, 2, 231.
11. *Madsen S., Bang N. U., Iversen K.*: Nord. med. 1957, 58, 1008. Cyt. wg poz. 1.
12. *Matuła B.*: Postępy Akustyki, Poznań 1956, 1.
13. *Molander D., Sheppard E., Payne M. A.*: J. Amer. Med. Ass. 1957, 163, 1461.
14. *Reitman S., Franke S.*: Amer. J. Clin. Path. 1957, 28, 56.
15. *Schwarzmann V.*: Arch. mal. app. digest. 1957, 46, 11.
16. *Wróblewski F., La Due J.*: J. Lab. Clin. Med. 1954, 44, 958.
17. *Wróblewski F., La Due J.*: J. Amer. Med. Ass. 1956, 160, 1130.
18. *Wróblewski F., Friendl C., Nydick J., Neugsegger P., La Due J.*: Clin. Invest. 1956, 35, 746.

Otrzymano: 29. 3. 1960.

Adres autorów: Zabrze 8 (Rokitnica) Zakład Chemii Fizjologicznej Śląskiej Akademii Medycznej.